

การละเมิดลิขสิทธิ์สินค้าประเภทโสตทัศนวัสดุในเขตเศรษฐกิจชายแดน กรณีศึกษาเขตพื้นที่ชายแดน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ประเทศไทย และจังหวัดท่าขี้เหล็ก ประเทศพม่า

**The infringing products fulfilling the border economic zones.
A Case study of Border Areas in Mae Sai District,
Chiang Rai Province, Thailand, Burma Tha Khi Lek.**

สว่าง กันศรีเวียง"
Sawang Kansriviang"

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาลักษณะการละเมิดลิขสิทธิ์สินค้าประเภทโสตทัศนวัสดุ 2. ศึกษาการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ในเรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์สินค้าประเภทโสตทัศนวัสดุ 3. ศึกษาแนวทางและมาตรการป้องกันปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์สินค้าประเภทโสตทัศนวัสดุ และ 4. เสนอแนวทางการแก้ปัญหามาตรการป้องกันปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์สินค้าประเภทโสตทัศนวัสดุ ในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย 388 คน คือ ผู้บริโภค ผู้ประกอบการ และเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดลิขสิทธิ์สินค้าประเภทโสตทัศนวัสดุ เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย (Descriptive Statistics) และการวิเคราะห์ข้อความ (Content Analysis) แล้วนำมาบรรยายในรูปของความเรียง

ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะการละเมิดสินค้าโสตทัศนวัสดุลิขสิทธิ์มีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการผลิต สามารถทำได้ง่าย การจำหน่ายสินค้าที่ถูกกฎหมายมีค่าใช้จ่ายสูง ขั้นตอนการขออนุญาตยุ่งยาก และผู้บริโภคไม่ได้มีจิตสำนึกในการใช้ของถูกกฎหมาย นิยมใช้สินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ที่มีราคาถูกทำให้เป็นการสนับสนุนการซื้อ-ขายสินค้ามากขึ้น ผู้บริโภคซื้อสินค้าโสตทัศนวัสดุส่วนใหญ่เป็น CD/VCD/DVD/MP3/MP4 สาเหตุที่ซื้อเนื่องจากมีราคาถูกกว่าของถูกลิขสิทธิ์

การบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่พบว่า เจ้าหน้าที่ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากสินค้าโสตทัศนวัสดุละเมิดลิขสิทธิ์ในพื้นที่มีอยู่มากมาย มีวางจำหน่ายมากเกินกว่ากำลังของเจ้าหน้าที่จะติดตามตรวจสอบได้ บางพื้นที่เป็นแหล่งอิทธิพลและการดำเนินการตรวจค้นต้องมีหมายจับ เป็นต้น ซึ่งเป็นอุปสรรคในการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย

¹ โปรแกรมวิชานิติศาสตร์คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

¹ Law Program, Faculty of Social Sciences Chiang Rai Rajabhat University.

* Corresponding author. Tel. 085-8659182 E-Mail : songs_k@hotmail.com

แนวทางและมาตรการป้องกันปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์สินค้าประเภทโสตทัศนวัสดุ ส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกัน โดยผู้บริโภคต้องมีจิตสำนึกในการใช้สินค้าลิขสิทธิ์ ไม่ซื้อ ไม่ใช้ ไม่ส่งเสริม/สนับสนุนสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ ผู้ประกอบการ/เจ้าของลิขสิทธิ์หาวิธีการลดราคาสินค้าประเภทโสตทัศนวัสดุเพื่อกระตุ้นให้ผู้บริโภคหันมาใช้สินค้าประเภทโสตทัศนวัสดุลิขสิทธิ์ รัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ให้ผู้บริโภคหันมาใช้สินค้าลิขสิทธิ์ให้มากขึ้น ให้ข้อมูลการใช้สินค้าละเมิดลิขสิทธิ์หรือการละเมิดลิขสิทธิ์มีผลเสียอย่างไร หากใช้สินค้าละเมิดลิขสิทธิ์จะได้รับโทษอย่างไร

ตำรวจ เจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานที่มีอำนาจในการลงโทษผู้ละเมิดลิขสิทธิ์ควรได้รับการอบรมเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ให้มีประสิทธิภาพ หาแนวทางที่เหมาะสมในการดำเนินการเพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อฝ่ายเจ้าของลิขสิทธิ์ หรือผู้ประกอบการฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมาก ควรปรับปรุงพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ให้มีบทลงโทษที่เด็ดขาด รวมถึงมียุทธศาสตร์ในการปราบปรามสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ โดยมอบนโยบายแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการประสานงานร่วมมือกัน เช่น กรมคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมศุลกากร กระทรวงพาณิชย์ เป็นต้น

มาตรการป้องกันปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์สินค้าประเภทโสตทัศนวัสดุ ควรมีการรณรงค์ให้ใช้สินค้าที่มีลิขสิทธิ์ และขายสินค้าที่มีลิขสิทธิ์ให้ถูกลง ควรจะมีโทษสำหรับผู้ซื้อ เนื่องจากสาเหตุของการละเมิดลิขสิทธิ์คือ ตัวผู้ซื้อ เมื่อไม่มีผู้ซื้อย่อมไม่มีผู้ขาย ผู้ค้าและผู้ผลิตก็ไม่มีตามมา ซึ่งเป็นไปตามหลักอุปสงค์ อุปทาน กฎหมายไม่ครอบคลุมถึงการบังคับใช้ต่อผู้สนับสนุนการกระทำผิดที่เป็นผู้ซื้อ ทำให้ผู้ซื้อเป็นจำนวนมาก อีกทั้งผู้ซื้อไม่มีความรู้สึกรู้ว่าตนเองกระทำความผิด มองเป็นเรื่องปกติจึงควรมีการเพิ่มโทษเอาผิดกับผู้ซื้อ โดยการออกกฎหมายเอาผิดกับผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์

คำสำคัญ : ลิขสิทธิ์, โสตทัศนวัสดุ, เศรษฐกิจชายแดน, อำเภอแม่สาย, จังหวัดเชียงราย

Abstract

The objectives of this research were to (1) study the characteristics of the copyright infringement of the audiovisual works (2) to examine the law enforcement of the officers involving the audiovisual works (3) to investigate the guidelines and legal measures in the prevention and suppression of the infringements of audiovisual works and (4) to suggest the solution of legal measures in the prevention and suppression of infringements audiovisual works in Mae Sai District, Chiang Rai Province. The population consisted of 388 consumers, entrepreneurs and officers related in the infringements of audiovisual works. Data collection was done by a questionnaire and it was analyzed by descriptive statistics and content analysis and it was presented in a descriptive essay.

The result of the study showed that the characteristics of the copyright infringement of the audiovisual works increasingly inclined due to the high technology in production and its production was very easy. The audiovisual works were also cheap in contrast to the law cost which was high and the permission procedure was complicated. Besides, the people were

unconscious in buying the copyright products. Most bought products; CD/VCD/DVD/MP3/MP4 which were cheaper than the copyrights.

The law enforcement of the officers was not completely done due to the plenty of infringements audiovisual works in the area. Moreover, the number of them was more than the officers. In some cases, it was beyond their authority because of the influential persons.

Regarding to the legal measures in the prevention and suppression of the infringements of audiovisual works, most respondents agreed that the consumers should be conscious in buying the copyright products and should stop and should not promote the illegal products. The entrepreneurs should find the appropriate measure to reduce the price to stimulate the people to buy the copyright products. In additions, the government and the involved organization should advertise and promote the people to use all the copyright products more increasingly. The government should also inform the people about the disadvantages on using the illegal products, including the punishment.

All the police officers and the people involved who have the authority in punishment for all the law breakers should be trained for the efficient measurement of the prevention and suppression of the infringements of audiovisual works. They should find out the appropriate guidelines for both parties; the copyright owners and the entrepreneurs. Besides the law should be more improved and developed strictly, including the strategy of suppression of the infringement products. This policy needed a participation from various related organization; Department of Intellectual Property, Royal Thai Police, Thai Customs Department, and Ministry of Commerce.

Legal measures in the prevention and suppression of the infringements of audiovisual works. Copyright product should be lower price. We should be punished the buyer. Law enforcement does not apply to the buyer. The illegal purchase is a common view. There should be increased penalties condone the buyer. Should have law to condone buyer.

Keywords : Copyright, audiovisual materials, economic border, Mae Sai, Chiang Rai Province

ความสำคัญของปัญหา

ทรัพย์สินทางปัญญาเป็นการสร้างสรรค์ทางปัญญาของมนุษย์ซึ่งแสดงออกในรูปแบบใดก็ตามทรัพย์สินทางปัญญานี้เป็นสิ่งที่จะต้องไม่ได้ เช่น ความคิด แนวคิด กรรมวิธี หรือทฤษฎี ทรัพย์สินทางปัญญายังอาจปรากฏในรูปแบบที่จับต้องได้ เช่น การประดิษฐ์ สินค้า หรือสื่อรูปแบบอื่นที่จับต้องได้นอกจากนี้ ทรัพย์สินทางปัญญายังอาจรวมถึงความรู้ การค้นพบ หรือการสร้างสรรค์อีกด้วย

ทรัพย์สินทางปัญญาแต่ละประเภทมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนดรับรอง และให้ความคุ้มครองที่แตกต่างกัน นโยบายของรัฐเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาและการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาแต่ละประเภทบัญญัติไว้ภายใต้กฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายที่บัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษรหรือกฎหมาย

จารีตประเพณี ตามแต่ระบบกฎหมายของประเทศนั้นๆ ทรัพย์สินทางปัญญาจำกัต้องอยู่กับการสร้างสรรค์ของมนุษย์ที่กฎหมายรับรองไว้เท่านั้น เป็นทรัพย์สินที่จับต้องไม่ได้เสมอ ซึ่งถือเป็นสิทธิในทรัพย์สินนั่นเอง สิทธิในทางทรัพย์สินนี้ถูกจัดว่าเป็นทรัพย์สินหรือสิทธิในทรัพย์สิน เนื่องจากผลทางปัญญาเป็นผลโดยตรงมาจากกำลังที่ทุ่มเททั้งหมดซึ่งสามารถประเมินค่าในทางเศรษฐกิจได้ ไม่ว่ากำลังนั้นจะเป็นการลงทุนทางการเงิน แรงงาน เวลา ฯลฯ

ทรัพย์สินทางปัญญาเป็นสิทธิทั้งหลายซึ่งให้แก่บุคคลที่มีคุณสมบัติเฉพาะตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ อธิบายอย่างง่าย ๆ ได้ว่า ทรัพย์สินทางปัญญานั้นเป็นสิทธิต่าง ๆ แต่เพียงผู้เดียวที่ผู้สร้างสรรค์จะกระทำการบางอย่างเกี่ยวกับงานสร้างสรรค์ของตน ทรัพย์สินทางปัญญาเป็นสิทธิในการป้องกันมิให้ผู้อื่นมากระทำการใด ๆ อันเป็นสิทธิของผู้สร้างสรรค์แก่งานสร้างสรรค์ รวมตลอดถึงสิทธิในการบังคับสิทธิตามกฎหมายแก่ผู้ละเมิดสิทธิของผู้สร้างสรรค์ การที่ผู้ทรงสิทธิมีสิทธิกระทำการอย่างไบบ้างต่อบุคคลซึ่งละเมิดสิทธิของตนเป็นสิ่งสำคัญมาก มิฉะนั้นระบบของทรัพย์สินทางปัญญา ก็จะประสบกับปัญหา

ทรัพย์สินทางปัญญานำมาเกี่ยวกับประโยชน์ทางเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้า เนื่องจากทรัพย์สินทางปัญญาเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นของสินค้าและบริการ ฉะนั้นการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาที่ไม่เพียงพออาจเพิ่มขอบการแข่งชันนอกกฎหมาย และการแข่งชันที่ไม่เป็นธรรมกับสินค้าคู่แข่งเพราะไม่ได้รวมค่าวิจัยและพัฒนาสินค้าและบริการนั้น สถานการณ์นี้จึงถูกอ้างว่าเป็นสาเหตุแห่งการบิดเบือนทางการค้าประเทศซึ่งเผชิญหน้าหรือกำลังเผชิญหน้ากับผลกระทบทางเศรษฐกิจจึงร้องขอประเทศคู่ค้าของตน ในการให้ความคุ้มครองแก่ทรัพย์สินทางปัญญา

ลิขสิทธิ์เป็นสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการห้ามบุคคลอื่น ๆ มิให้ลอกเลียนแบบ เช่น ในการทำซ้ำในงานอันมีลิขสิทธิ์ และลิขสิทธิ์เป็นสิทธิในทางทรัพย์สินซึ่งมีราคาและถือเอาได้ เพียงแต่ว่าเป็นสิทธิที่มีจำกัดเวลาในการใช้ซึ่งประโยชน์ลิขสิทธิ์ที่ผู้สร้างสรรค์ซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์ เจ้าของลิขสิทธิ์นั้นจะมีสิทธิอยู่หลายประการในงานชิ้นหนึ่ง เช่น การทำซ้ำ หรือดัดแปลง ถือว่า ลิขสิทธิ์เป็นสหสิทธิและลิขสิทธิ์แยกต่างหากจากกรรมสิทธิ์ ทำให้ผู้คนเข้าใจผิดไปว่า เมื่อซื้องานซึ่งมีลิขสิทธิ์มาก็สามารถทำซ้ำ หรือดัดแปลงได้

ลิขสิทธิ์เป็นประเภทหนึ่งของทรัพย์สินทางปัญญา กฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์ในประเทศไทยนั้น ได้เริ่มจากการประกาศของหอสมุดวชิรญาณ ร.ศ. 111 (พ.ศ. 2435) เพื่อให้ทางหอพระสมุดฯ มีสิทธิแต่ผู้เดียวในการพิมพ์จำหน่ายงานประพันธ์ต่าง ๆ ที่ได้ลงพิมพ์ในหนังสือวชิรญาณพิเศษ ซึ่งทางหอพระสมุดฯ ได้จัดพิมพ์ขึ้นจึงมีความเห็นกันว่า ประกาศฉบับนี้เป็นกฎหมายลิขสิทธิ์ฉบับแรกของประเทศไทย

ต่อมาเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม ร.ศ. 120 (พ.ศ. 2444) ได้มีการออกประกาศพระราชบัญญัติกรรมสิทธิ์ผู้แต่งหนังสือเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้สร้างสรรค์งานประพันธ์หนังสือ หลังจากนั้น ในวันที่ 16 มิถุนายน พ.ศ. 2474 ได้มีการประกาศใช้ “พระราชบัญญัติคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม พ.ศ. 2474” ต่อมาเมื่อวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2521 ได้มีการประกาศใช้ “พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521” แทนพระราชบัญญัติคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม พ.ศ. 2474 โดยกฎหมายฉบับนี้ได้เพิ่มโทษทางอาญาสำหรับผู้ละเมิดลิขสิทธิ์ให้สูงขึ้น

จนกระทั่งได้มีการประกาศใช้ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2537 เพื่อใช้แทนพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521 กฎหมายฉบับนี้ยังได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในการเพิ่มโทษและวิธีการว่าด้วยการละเมิดลิขสิทธิ์ข้างต้น ลิขสิทธิ์เป็นสิทธิประเภทหนึ่งของทรัพย์สินทางปัญญาและเป็นสิทธิทางทรัพย์สินประเภทหนึ่งดังเช่นสิทธิอื่น ๆ ในทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งคุ้มครองผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของผู้สร้างสรรค์งานตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ลิขสิทธิ์นั้นเป็นสิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่จะกระทำการใด ๆ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 นี้ เกี่ยวกับงานที่ผู้สร้างสรรค์ได้ทำขึ้น

เป็นต้นว่า นำนงานออกเผยแพร่อต่อสาธารณะและอนุญาตให้ผู้อื่นใช้ประโยชน์จากงานนั้น ลิขสิทธิ์จะมีอยู่ในเฉพาะแต่งานสร้างสรรค์ที่ทบัญญัติแห่งกฎหมายลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 รับรองไว้เท่านั้น

การให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้สร้างสรรค์งานอันมีลิขสิทธิ์ มีที่มาจากหลักการในเศรษฐกิจที่ว่า ผู้ใดได้ทำการสร้างสรรค์สิ่งใดขึ้นมาสมควรเป็นผู้ที่สามารถหาประโยชน์จากสิ่งของตนเองได้สร้างสรรค์ขึ้น เพื่อให้คุ้มค่ากับการใช้ความวิริยะอุตสาหะ ตลอดจนความคิดในการสร้างสรรค์ และการให้ความคุ้มครองประโยชน์นี้จะเป็นแรงจูงใจให้บุคคลทั่วไปสร้างสรรค์งานในลักษณะต่างๆ งานสร้างสรรค์ต้องใช้ความคิดริเริ่มของตนเองคิดสร้างสรรค์ขึ้นมา อาจใช้เวลาเป็นแรมเดือนแรมปีหรือครั้งก่อนชีวิต ต้องใช้ความวิริยะอุตสาหะมานะบากบั่น ต้องลงทุนลงแรงด้วยสติปัญญา ความคิดและทรัพย์สินด้วย แต่ผู้ลอกเลียนหรือละเมิดลิขสิทธิ์อาจใช้เวลาเพียงไม่กี่วินาทีและลงทุนเพียงเล็กน้อยก็สามารถไ้งานที่ผู้สร้างสรรค์ทำมาไปเผยแพร่หาประโยชน์โดยมิชอบได้

โดยเฉพาะเขตพื้นที่ชายแดนอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงรายซึ่งมีรอยต่อกับจังหวัดท่าขี้เหล็ก ประเทศพม่า ซึ่งมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ประเพณีวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น และมีฐานเศรษฐกิจที่หลากหลาย เป็นพื้นที่การพัฒนาตามแนวเหนือ – ใต้ เชื่อมโยงถึงจีนตอนใต้ ด้วยที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ดังกล่าวกับการเป็นเขตเศรษฐกิจชายแดนและการท่องเที่ยว จึงทำให้มีการละเมิดลิขสิทธิ์โสตทัศนวัสดุ ไม่ว่าจะเป็นการผลิตโสตทัศนวัสดุ การจำหน่ายโสตทัศนวัสดุโดยละเมิดลิขสิทธิ์ ทั้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องก็ไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้การซื้อขายของที่ละเมิดลิขสิทธิ์โสตทัศนวัสดุอย่างแพร่หลายในเขตพื้นที่ชายแดนอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย และจังหวัดท่าขี้เหล็ก ประเทศพม่า ซึ่งอาจเกิดจากความไม่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ของผู้ละเมิดลิขสิทธิ์ ผู้ขายของละเมิดลิขสิทธิ์คุ้มค่ากับการละเมิดลิขสิทธิ์เนื่องจากลิขสิทธิ์เป็นความผิดที่ยอมความกันได้ เปรียบเทียบปรับได้แม้จะมีโทษจำคุกหรือปรับก็ตาม แต่ก็ไม่รุนแรง ทั้งต้นทุนสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ต่ำกว่าสินค้าลิขสิทธิ์ต้นฉบับ สินค้าลิขสิทธิ์มีราคาสูงเกินควร ทำให้ผู้บริโภคนิยมใช้ของละเมิดลิขสิทธิ์ หรือนิยมซื้อไปเป็นของฝากเมื่อมาท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ดังกล่าว ทั้งลักษณะการละเมิดลิขสิทธิ์โสตทัศนวัสดุมีอย่างหลากหลาย ทั้งผู้ผลิต ผู้ประกอบการ ก็ได้ดำเนินการขายของละเมิดลิขสิทธิ์อย่างเป็นขบวนการ

ดังที่กล่าวข้างต้น ปัญหาละเมิดลิขสิทธิ์โสตทัศนวัสดุ ยังไม่มีการบังคับใช้กฎหมายที่เหมาะสมเพียงพอ ทั้งไม่ทราบถึงลักษณะของการละเมิดลิขสิทธิ์โสตทัศนวัสดุของผู้ประกอบการในเขตพื้นที่ชายแดนอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย และจังหวัดท่าขี้เหล็ก ประเทศพม่า จึงควรมีการศึกษาถึงลักษณะของการละเมิดลิขสิทธิ์ในเขตพื้นที่ดังกล่าว แนวทางและมาตรการการป้องกันปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ในโสตทัศนวัสดุ เขตพื้นที่ชายแดนอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย และจังหวัดท่าขี้เหล็ก ประเทศพม่า จึงเป็นเหตุสมควรศึกษาปัญหาดังกล่าวเพื่อเป็นแนวทางในการขจัดปัญหาที่เกิดขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะการละเมิดลิขสิทธิ์สินค้าประเภทโสตทัศนวัสดุในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย และจังหวัดท่าขี้เหล็ก ประเทศพม่า

2. เพื่อศึกษาการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ ในเรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์สินค้าประเภท โสตทัศนวัสดุในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย และจังหวัดท่าขี้เหล็ก ประเทศพม่า อาทิ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537, พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ฯลฯ
3. เพื่อศึกษาแนวทางและมาตรการป้องกันปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์สินค้าประเภทโสตทัศนวัสดุในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย
4. เพื่อเสนอแนวทางการแก้ปัญหามาตรการป้องกันปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์สินค้าประเภทโสตทัศนวัสดุในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 388 คน ดังนี้

1. ผู้บริโภคที่มาซื้อสินค้าบริเวณในเขตเศรษฐกิจชายแดนอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงรายและจังหวัดท่าขี้เหล็ก ประเทศพม่า จำนวนทั้งสิ้น 150 คน
2. ผู้ประกอบการค้าชายแดนไทย – พม่า ในเขตเศรษฐกิจชายแดนอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย และจังหวัดท่าขี้เหล็ก ประเทศพม่า จำนวนทั้งสิ้น 146 คน
3. เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดลิขสิทธิ์สินค้าประเภทโสตทัศนวัสดุ ในเขตเศรษฐกิจชายแดนอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงรายและจังหวัดท่าขี้เหล็ก ประเทศพม่า เช่น เจ้าหน้าที่ด่านศุลกากร อำเภอแม่สาย, เจ้าหน้าที่ด่านตรวจคนเข้าเมือง อำเภอแม่สาย, ตำรวจสถานีตำรวจภูธร อำเภอแม่สาย จำนวนทั้งสิ้น 92 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
2. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อเตรียมวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

ผลการวิจัย

1. ศึกษาลักษณะการละเมิดลิขสิทธิ์สินค้าประเภทโสตทัศนวัสดุในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย และจังหวัดท่าขี้เหล็ก ประเทศพม่า

ผู้บริโภคสินค้าประเภทโสตทัศนวัสดุในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย และจังหวัดท่าขี้เหล็ก ประเทศพม่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากที่สุด ร้อยละ 54.7 มีอายุเฉลี่ย 30 ปี โดยมีอายุต่ำกว่า 25 ปี มากที่สุด ร้อยละ 50 มีการศึกษามากกว่าอนุปริญญามากที่สุด ร้อยละ 62.0 มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท มากที่สุด ร้อยละ 42.7 ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา/นักเรียนมากที่สุด ร้อยละ 37.3 รองลงมาเป็นราชการ/รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 20.7

สินค้าประเภทโสตทัศนวัสดุที่ผู้บริโภคซื้อในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงรายและจังหวัดท่าขี้เหล็ก ประเทศพม่า ส่วนใหญ่เป็น CD/VCD/DVD/MP3/MP4 เพลง มากที่สุด ร้อยละ 35.1 รองลงมาเป็น CD/VCD/DVD ภาพยนตร์/ละคร ร้อยละ 33.1 และ CD/VCD/DVD/MP3/MP4 มิวสิควีดีโอ ร้อยละ 31.8 ส่วนใหญ่ซื้อเพื่อนำไปใช้งานเองมากที่สุด ร้อยละ 77.3 รองลงมาซื้อเพื่อนำไปเป็นของฝากญาติพี่น้อง ร้อยละ 21.3 และเพื่อนำไปจำหน่ายต่อคนอื่นที่สุด ร้อยละ 1.3 โดยซื้อสินค้าประเภทโสตทัศนวัสดุปีละ 3 - 4 ครั้งมากที่สุด ร้อยละ 37.3 รองลงมาซื้อสินค้าประเภทโสตทัศนวัสดุปีละครั้ง ร้อยละ 35.3 ซื้อสินค้าประเภทโสตทัศนวัสดุครั้งละ 1 - 2 ชิ้นมากที่สุด ร้อยละ 36.0 รองลงมาซื้อสินค้าประเภทโสตทัศนวัสดุครั้งละ 3 - 4 ชิ้น ร้อยละ 32.0 สาเหตุที่ซื้อสินค้าประเภทโสตทัศนวัสดุเนื่องจากราคาของสินค้ามากที่สุด ร้อยละ 72.4 รองลงมาเนื่องจากคุณภาพสินค้า ร้อยละ 20.6

สำหรับผู้ประกอบการสินค้าประเภทโสตทัศนวัสดุในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงรายและจังหวัดท่าขี้เหล็ก ประเทศพม่าเป็นเพศหญิงมากที่สุด ร้อยละ 60.3 มีอายุเฉลี่ย 37 ปี ส่วนใหญ่มีอายุ 26 - 40 ปีมากที่สุด มีการศึกษต่ำกว่าอนุปริญามากที่สุด ร้อยละ 53.4 มีรายได้ระหว่าง 5,001 - 10,000 บาทมากที่สุด ร้อยละ 30.8 รองลงมามีรายได้ 10,001 - 15,000 บาท ร้อยละ 30.1

ประเภทสินค้าโสตทัศนวัสดุที่ผู้ประกอบการขายในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงรายและจังหวัดท่าขี้เหล็ก ประเทศพม่าส่วนใหญ่เป็น CD/VCD/DVD/MP3/MP4 เพลง มากที่สุด ร้อยละ 36.4 รองลงมาเป็น CD/VCD/DVD/MP3/MP4 มิวสิควีดีโอ ร้อยละ 33.7 และ CD/VCD/DVD ภาพยนตร์/ละคร ร้อยละ 29.9

ผู้ประกอบการประเภทสินค้าโสตทัศนวัสดุที่มีความคิดเห็นในภาพรวมและให้ความเห็นว่าการละเมิดสินค้าโสตทัศนวัสดุลิขสิทธิ์มีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการมีเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าทันสมัย การผลิตสินค้าโสตทัศนวัสดุละเมิดลิขสิทธิ์สามารถทำได้ง่าย การจำหน่ายสินค้าที่ถูกกฎหมายของแท้มีค่าใช้จ่ายสูง ขั้นตอนการขออนุญาตยุ่งยาก และผู้บริโภคไม่ได้มีจิตสำนึกในการใช้ของถูกกฎหมาย นิยมใช้สินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ที่มีราคาถูกทำให้เป็นการสนับสนุนการซื้อ - ขายสินค้ามากขึ้น ส่งเสริมให้การละเมิดลิขสิทธิ์สินค้าประเภทโสตทัศนวัสดุในพื้นที่มากขึ้น ยังมีปัญหาเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ได้มีการปราบปรามอย่างจริงจัง มีการรับสินบนจากผู้ผลิต ผู้จำหน่าย และมีการเลือกปฏิบัติ เพราะเหตุผลนี้จึงทำให้ผู้ประกอบการที่มีความซื่อสัตย์สุจริต ที่มีการขออนุญาตต่างๆ อย่างถูกต้องมีต้นทุนการประกอบการที่สูง จำหน่ายสินค้าแล้วขาดทุน จึงเกิดความท้อแท้และหมดกำลังใจ บางรายจึงหันมาจำหน่ายสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์

สำหรับตำรวจ เจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานที่มีอำนาจในการลงโทษผู้ละเมิดลิขสิทธิ์สินค้าประเภทโสตทัศนวัสดุในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงรายและจังหวัดท่าขี้เหล็ก ประเทศพม่าส่วนใหญ่เป็นชาย ร้อยละ 86.9 มีอายุเฉลี่ย 41 ปี ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41 - 60 ปีมากที่สุด ร้อยละ 56.5 มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่ามากที่สุด ร้อยละ 56.5 มียศจำสิบตำรวจถึงดาบตำรวจมากที่สุด ร้อยละ 66.3 รองลงมามียศร้อยตำรวจตรีถึงร้อยตำรวจเอก ร้อยละ 16.3 และมียศพันตำรวจตรีขึ้นไปน้อยที่สุด ร้อยละ 5.4

ตำรวจ เจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานที่มีอำนาจในการลงโทษผู้ละเมิดลิขสิทธิ์สินค้าประเภทโสตทัศนวัสดุในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย และจังหวัดท่าขี้เหล็ก ประเทศพม่า มีอายุราชการ 11 - 20 ปีมากที่สุด ร้อยละ 38.0 โดยมีระยะเวลาในการปฏิบัติงานปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ต่ำกว่า 10 ปี มากที่สุด ร้อยละ 71.7

ตำรวจ เจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานที่มีอำนาจในการลงโทษผู้ละเมิดลิขสิทธิ์สินค้าประเภทโสตทัศนวัสดุในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย และจังหวัดท่าขี้เหล็ก ประเทศพม่า มีความคิดเห็นในภาพรวมการละเมิดลิขสิทธิ์ที่เกิดขึ้นเป็นการตอบสนองของทั้งฝ่ายผู้ถูกละเมิดลิขสิทธิ์และผู้บริโภค ทั้งนี้

เนื่องจากผู้บริโภคต้องการสินค้าที่มีราคาถูกและในส่วนผู้ผลิตจำหน่ายสินค้าจะผลิตสินค้าให้ได้มาก ลงทุนน้อย การผลิตทำได้ไม่ยาก เพราะใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยจึงทำให้มีการละเมิดสินค้าลิขสิทธิ์มากขึ้นประกอบกับบทลงโทษของการกระทำผิดมีโทษไม่รุนแรง และสามารถที่จะยอมความได้ และตำรวจเจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานที่มีอำนาจในการลงโทษไม่มีการปราบปรามอย่างจริงจัง หรือมีการรับสินบนจากผู้กระทำผิด รวมถึงมีปัญหาเรื่องผู้มีอิทธิพลที่เข้ามาเกี่ยวข้อง ก่อดันการปฏิบัติงานของตำรวจ เจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานจึงทำให้มีการปฏิบัติงานที่ไม่เสมอภาค เลือกปฏิบัติ การจับกุมทำเพียงผู้กระทำความผิดรายเล็ก มีรายใหญ่ที่เป็นต้นตอของสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์

2. ศึกษาการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ในเรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์สินค้าประเภท โสตทัศนวัสดุในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย และจังหวัดท่าขี้เหล็ก ประเทศพม่า

เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดลิขสิทธิ์สินค้าประเภทโสตทัศนวัสดุมีความคิดเห็นในการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์สินค้าประเภทโสตทัศนวัสดุ เรื่องการมีบทกำหนดโทษไม่เพียงพออยู่ในระดับมาก มากที่สุด ร้อยละ 38 ระดับปานกลาง ร้อยละ 33.7 และระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 2.2 เรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์สินค้าประเภทโสตทัศนวัสดุที่มีการยอมความกันก่อนที่จะมีการดำเนินคดีอยู่ในระดับมาก มากที่สุด ร้อยละ 42.4 ระดับปานกลาง ร้อยละ 30.4 และระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 2.2 เรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์สินค้าประเภทโสตทัศนวัสดุว่าเจ้าของลิขสิทธิ์ต้องร้องทุกข์ก่อน เพราะเป็นความผิดที่ยอมความได้อยู่ในระดับปานกลาง มากที่สุด ร้อยละ 37.0 ระดับมาก ร้อยละ 35.9 และระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 2.2 เรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์สินค้าประเภทโสตทัศนวัสดุว่าการล่อซื้อเพื่อหาหลักฐานแบบคดีอื่นๆ ทำไม่ได้ในระดับปานกลางมากที่สุด ร้อยละ 39.1 ระดับน้อย ร้อยละ 28.3 และระดับมากที่สุด น้อยที่สุด ร้อยละ 5.4

การบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ในเรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์สินค้าประเภทโสตทัศนวัสดุในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย และจังหวัดท่าขี้เหล็ก ประเทศพม่า พบว่า เจ้าหน้าที่ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากการทำความผิดของสินค้าประเภทโสตทัศนวัสดุในพื้นที่มีอยู่มากมาย มีการแพร่ขยาย วางจำหน่ายมากเกินไปกว่ากำลังของเจ้าหน้าที่จะติดตามตรวจสอบได้ บางพื้นที่เป็นแหล่งอิทธิพลซึ่งยากต่อการเข้าไปตรวจสอบ จับกุม การดำเนินการตรวจค้นต้องมีหมายจับ การแจ้งความดำเนินคดีจากเจ้าของลิขสิทธิ์ การขึ้นเบาะแสจากเจ้าของงาน อีกทั้งพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย และจังหวัดท่าขี้เหล็ก ประเทศพม่า เป็นทั้งเขตเศรษฐกิจชายแดน และการท่องเที่ยวจึงทำให้มีการละเมิดลิขสิทธิ์โสตทัศนวัสดุ การผลิต การจำหน่ายกว้างขวาง ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่เพื่อการบังคับใช้กฎหมาย ไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ก็ต้องมีความเชี่ยวชาญและมีเครื่องมือตรวจสอบ เนื่องจากปัจจุบันสินค้าประเภทโสตทัศนวัสดุที่ถูกละเมิดลิขสิทธิ์ทำกันด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย เหมือนจริงมาก ยากต่อการตรวจสอบ และพิสูจน์ความถูกต้องระหว่างของจริงกับของละเมิดลิขสิทธิ์

สำหรับกฎหมายลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ผู้วิจัยเห็นว่ากฎหมายดังกล่าวครอบคลุมไม่มากพอในหลายๆ เรื่อง เช่น กฎหมายกำหนดให้มีการชดเชยค่าเสียหายในทางแพ่งสำหรับการละเมิดลิขสิทธิ์ ก็ยังไม่มีความชัดเจนของการได้รับค่าเสียหายว่ามีความเหมาะสม เพียงพอต่อความเสียหายของเจ้าของที่ได้รับ ศาลใช้ดุลพินิจกำหนดค่าเสียหายตามที่เห็นสมควร ซึ่งบางครั้งผู้ละเมิดมักยอมชดเชยค่าเสียหายและกลับมาก่อทำผิดอีก ไม่เกรงกลัวเพราะโทษไม่ร้ายแรง อีกทั้งในการดำเนินคดีอาญาในการดำเนินคดีต้องมีการแจ้งความร้องทุกข์ก่อน เพราะถือเป็นความผิดต่อส่วนตัว เจ้าหน้าที่ไม่สามารถ

ดำเนินคดีเองได้ แม้จะทราบว่ามีผู้กระทำความผิดอยู่แต่หากผู้เสียหายคือเจ้าของลิขสิทธิ์ไม่ไปร้องทุกข์ เจ้าหน้าที่ก็ไม่สามารถดำเนินคดี และต้องกระทำภายใน 3 เดือนนับแต่รู้ถึงการกระทำความผิด หากพ้นเวลานี้ก็ไม่สามารถดำเนินคดีอาญาได้ และบทกำหนดความผิดทางอาญาเป็นความผิดที่ย่อมความกันไม่ได้ เป็นการลดความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายลง ทำให้คู่กรณีไม่นำกฎหมายลิขสิทธิ์มาใช้ในการฟ้องร้องแต่ใช้วิธีเจรจาต่อรองแทน ซึ่งในหลายประเทศการละเมิดลิขสิทธิ์เป็นความผิดอันยอมความกันไม่ได้ ซึ่งจะทำให้ผู้กระทำความผิดมีความเกรงกลัวกฎหมายและไม่กล้ากระทำความผิด

3. ศึกษาแนวทางและมาตรการป้องกันปราบปราม การละเมิดลิขสิทธิ์สินค้าประเภท ซอฟต์แวร์ในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

แนวทางและมาตรการป้องกันปราบปราม การละเมิดลิขสิทธิ์สินค้าประเภทซอฟต์แวร์ในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย โดยส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องในทิศทางเดียวกัน โดยผู้บริโภคต้องมีจิตสำนึกในการใช้สินค้าลิขสิทธิ์สินค้าประเภทซอฟต์แวร์ ไม่ซื้อ ไม่ใช้ ไม่ส่งเสริม/สนับสนุนสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ประเภทซอฟต์แวร์ รวมไปถึงการหาความรู้แก่ตนเองในเรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์ เมื่อทราบถึงโทษจะได้ไม่ซื้อ หันมาใช้สินค้าประเภทซอฟต์แวร์ลิขสิทธิ์ให้มากขึ้น

ผู้ประกอบการ/เจ้าของลิขสิทธิ์หาวิธีการลดราคาสินค้าประเภทซอฟต์แวร์ เพื่อกระตุ้นให้ผู้บริโภคหันมาใช้สินค้าประเภทซอฟต์แวร์ลิขสิทธิ์ หากราคาไม่ต่างกันมากกับสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ ผู้บริโภคก็จะหันมาใช้สินค้าประเภทซอฟต์แวร์ลิขสิทธิ์ และผู้ประกอบการ/เจ้าของลิขสิทธิ์ควรควบคุมบุคลากรของตนเองไม่ให้กระทำการละเมิดลิขสิทธิ์เสียเอง

รัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดลิขสิทธิ์ ควรมีในการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ให้ประชาชนหรือผู้บริโภคหันมาใช้สินค้าลิขสิทธิ์ให้มากขึ้น ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์ ตลอดจนทำการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริโภคมีจิตสำนึกในการใช้สินค้าลิขสิทธิ์ ให้ข้อมูลแก่ผู้บริโภคถึงการใช้อย่างถูกต้องทำให้ประเทศชาติได้ประโยชน์อย่างไร รวมถึงการใช้สินค้าละเมิดลิขสิทธิ์หรือการละเมิดลิขสิทธิ์มีผลเสียอย่างไร และหากใช้สินค้าละเมิดลิขสิทธิ์จะได้รับโทษอย่างไร อีกทั้งควรอบรมให้ความรู้แก่ตำรวจเจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานที่มีอำนาจในการลงโทษผู้ละเมิดลิขสิทธิ์ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ให้มีประสิทธิภาพ หาแนวทางที่เหมาะสมในการดำเนินการ เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อฝ่ายเจ้าของลิขสิทธิ์หรือผู้ประกอบการฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมาก อีกทั้งควรปรับปรุง พัฒนากฎหมายเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ให้มีบทลงโทษที่เด็ดขาด เช่น กำหนดให้เป็นความผิดที่ย่อมความกันไม่ได้ ตำรวจ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่มีอำนาจในการลงโทษผู้ละเมิดลิขสิทธิ์สามารถดำเนินการได้ทันทีหากพบการกระทำความผิดซึ่งหน้า ทำการเพิ่มบทลงโทษต่อผู้ละเมิดสินค้าลิขสิทธิ์ และให้บรรจุความผิดดังกล่าวอยู่ในข่ายของการกระทำความผิดฐานฟอกเงินด้วย เพื่อจะได้ติดตามยึดทรัพย์ผู้ผลิตรายใหญ่ รวมถึงมียุทธศาสตร์ในการปราบปรามสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ โดยมอบนโยบายแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการประสานงานร่วมมือกัน เช่น กรมคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมศุลกากร กระทรวงพาณิชย์ เป็นต้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ต้องมีนโยบายและมาตรการควบคุมไม่ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจรับสินบน และปฏิบัติหน้าที่โดยเอื้อประโยชน์แก่ผู้มีอิทธิพล โดยจะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสมอภาค ซึ่งจะเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจด้วย

4. เสนอแนวทางการแก้ปัญหามาตรการป้องกันปราบปราม การละเมิดลิขสิทธิ์สินค้าประเภทซอฟต์แวร์ในพื้นที่ย่านแม่สาย จังหวัดเชียงราย

แนวทางการแก้ปัญหามาตรการป้องกันปราบปราม การละเมิดลิขสิทธิ์สินค้าประเภทซอฟต์แวร์ในพื้นที่ย่านแม่สาย จังหวัดเชียงราย มีหลายแนวทาง ดังนี้

มาตรการป้องกันปราบปราม การละเมิดลิขสิทธิ์สินค้าประเภทซอฟต์แวร์ ควรมีการรณรงค์ให้ใช้สินค้าที่มีลิขสิทธิ์ และขายสินค้าที่มีลิขสิทธิ์ให้ถูกต้อง ควรจะมีโทษสำหรับผู้ซื้อ เนื่องจากสาเหตุของการละเมิดลิขสิทธิ์คือ ตัวผู้ซื้อ เมื่อไม่มีผู้ซื้อย่อมไม่มีผู้ขาย ผู้ค้าและผู้ผลิตก็ไม่มีตามมา ซึ่งเป็นไปตามหลักอุปสงค์ อุปทาน กฎหมายไม่ครอบคลุมถึงการบังคับใช้ต่อผู้สนับสนุนการกระทำผิดที่เป็นผู้ซื้อ ทำให้ผู้ซื้อเป็นจำนวนมาก อีกทั้งผู้ซื้อไม่มีความรู้สึกว่าการกระทำผิดผิด มองเป็นเรื่องปกติจึงควรมีการเพิ่มโทษเอาผิดกับผู้ซื้อ โดยการออกกฎหมายเอาผิดกับผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์

มาตรการป้องกันปราบปราม การละเมิดลิขสิทธิ์สินค้าประเภทซอฟต์แวร์นำวิธีการเพื่อความปลอดภัยบางประการมาเป็นมาตรการเสริม อาทิ เรียกประกันทันทีบนในวงเงินสูงๆ และห้ามประกอบอาชีพ เมื่อผู้ละเมิดลิขสิทธิ์อาศัยโอกาสในอาชีพตนทำการละเมิดลิขสิทธิ์ อีกทั้งนำมาตรการสมคมมาใช้กับผู้ร่วมละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อนำตัวผู้อยู่เบื้องหลังในการละเมิดลิขสิทธิ์มาลงโทษ

รัฐควรปรับอัตราโทษสำหรับผู้ละเมิดลิขสิทธิ์ให้สูงขึ้นเพื่อให้เกิดความเกรงกลัวต่อการทำผิดกฎหมาย ซึ่งผู้ละเมิดลิขสิทธิ์กระทำไปแล้วคุ้มค่างกับการลงทุนและพร้อมเสี่ยงกับการรับโทษตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 เนื่องจากโทษจำคุกหรือปรับตามกฎหมายลิขสิทธิ์เบาและยอมความได้ และสามารถเปรียบเทียบปรับได้ โดยการแก้ไขกฎหมายลิขสิทธิ์ให้เป็นความผิดที่ยอมความไม่ได้และแก้ไขกฎหมายลิขสิทธิ์ไม่ให้สามารถเปรียบเทียบปรับได้ แก้ไขโทษตามกฎหมายลิขสิทธิ์ไม่ว่าจะเป็นโทษปรับหรือจำคุกให้มีอัตราโทษสูงขึ้น เพิกถอนทะเบียนพาณิชย์ในการที่นิติบุคคลเป็นผู้ทำการละเมิดลิขสิทธิ์

ตำรวจ เจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานที่มีอำนาจในการลงโทษผู้ละเมิดลิขสิทธิ์สินค้าประเภทซอฟต์แวร์ มีความสำคัญต่อการบังคับใช้กฎหมาย ควรมีบทบาทผู้กำหนดอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจนและง่ายต่อการปฏิบัติลดขั้นตอนที่ยุ่งยาก ควรมีการจัดอบรมตำรวจ เจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานที่มีอำนาจในการลงโทษผู้ละเมิดลิขสิทธิ์อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ทราบกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ การฝึกฝนการใช้เทคโนโลยีการตรวจสอบโดยผู้มีความรู้และความชำนาญในการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ต้องมีนโยบายและมาตรการควบคุมไม่ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจรับสินบน และปฏิบัติหน้าที่โดยเอื้อประโยชน์แก่ผู้มีอิทธิพล โดยจะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสมอภาค ซึ่งจะเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยเมื่องานอันมีลิขสิทธิ์ตกเป็นของสาธารณะต้องจัดให้มีหน่วยงานของรัฐมารับผิดชอบดูแล และนำเรื่องลิขสิทธิ์เข้าสู่ระบบการจดทะเบียนสิทธิ

สรุป อภิปรายผล

ผลการศึกษาจากความเห็นของตำรวจ เจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานที่มีอำนาจในการลงโทษผู้ละเมิดลิขสิทธิ์สินค้าประเภทซอฟต์แวร์มีความสำคัญต่อการบังคับใช้กฎหมาย มีความเห็นสอดคล้องกันว่ากลุ่มผู้บริโภคยังขาดจิตสำนึกในการเคารพสิทธิของผู้อื่น ต้องการบริโภคสินค้าราคาถูก โดยไม่คำนึงถึงเจ้าของลิขสิทธิ์และผลกระทบที่ตามมา ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของปิยะ ธนกาญจน์ (2537) ที่ได้

ศึกษาพฤติกรรมการซื้อขายเพลงสากลลิขสิทธิ์ของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าราคาที่แตกต่างกันระหว่างเพลงสากลลิขสิทธิ์กับเพลงสากลที่ละเมิดลิขสิทธิ์ จะมีผลต่อการเลือกซื้ออย่างมาก ประกอบกับเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้า สามารถก๊อปปี้หรือผลิตซ้ำได้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของสุจิต สีสงวนสุข (2548 : 3) ที่ได้ศึกษาแนวโน้มทิศทาง : เทคโนโลยีป้องกันการละเมิด ทางออกแห่งการป้องกันทรัพย์สินทางปัญญาแล้วพบว่า ปัญหาการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญานับเป็นปัญหาสำคัญโลกปัจจุบัน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีทำให้การละเมิดเป็นไปง่ายขึ้น โดยเฉพาะรูปแบบการละเมิดงานด้านลิขสิทธิ์ที่เป็นข้อมูลดิจิทัล ทั้งเพลงหรือซอฟต์แวร์ทำให้ผู้ใช้ดาวน์โหลดหรืออัปโหลดข้อมูลลิขสิทธิ์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้รวดเร็ว โดยไม่ต้องใช้สื่อแผ่นซีดี วีซีดี “ผี” อีกต่อไป จะเห็นว่า เทคโนโลยีเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ทำให้การละเมิดง่ายดายเป็นมากขึ้นและในอีกด้านหนึ่งก็สามารถป้องกันการละเมิดด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นสินค้าที่ละเมิดมาในรูปแบบใด หากผู้ใช้มีจิตสำนึกของการเคารพสิทธิในงานของผู้สร้างสรรค์ ก็จะช่วยให้การละเมิดลดลงได้ ขณะที่ผู้สร้างเองก็ต้องทำราคาที่เหมาะสมเหตุผลยุติธรรมกับผู้บริโภคให้มีความสามารถจัดหางานที่เป็นลิขสิทธิ์ด้วย

จากผลการศึกษาที่พบว่า เจ้าหน้าที่ไม่สามารถดำเนินการปราบปราม การละเมิดลิขสิทธิ์สินค้าประเภทซอฟต์แวร์ได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากการกระทำความผิดของสินค้าประเภทซอฟต์แวร์ในพื้นที่มีอยู่มากมาย มีการแพร่ขยาย วางจำหน่ายมากเกินกว่ากำลังของเจ้าหน้าที่จะติดตามตรวจสอบได้ บางพื้นที่เป็นแหล่งอิทธิพลซึ่งยากต่อการเข้าไปตรวจสอบ จับกุม การดำเนินการตรวจค้นต้องมีหมายจับ การแจ้งความดำเนินคดีจากเจ้าของลิขสิทธิ์ การขึ้นอาชญากรรม

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรเดช จันทรศร (2540) กล่าวว่าขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ได้ผลสำเร็จ มีอยู่สองขั้นตอนคือ ขั้นตอนการแปลงนโยบาย และขั้นตอนการยอมรับ ซึ่งในขั้นตอนการแปลงนโยบายไม่น่าจะมีปัญหาเท่าใดนัก สำคัญอยู่ที่ว่าขั้นตอนการยอมรับนโยบายของผู้ปฏิบัติที่จะผลักดันให้การทำงานสามารถบรรลุผลตามเป้าหมายที่ได้วางนโยบายไว้ ซึ่งการที่หน่วยงานราชการส่วนกลางจะทำให้หน่วยงานส่วนท้องถิ่นยอมรับนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ลักษณะของหน่วยงานในท้องถิ่นนั้น สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองของท้องถิ่นนั้น ตลอดจนประโยชน์ที่รัฐบาล จัดสรรให้หน่วยงานส่วนท้องถิ่น จึงทำให้การปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่ต่างๆ ไม่ได้ผล เพราะขั้นตอนการยอมรับนโยบายล้มเหลว ตามแนวทางการนำนโยบายไปปฏิบัติดังกล่าว และสอดคล้องกับงานวิจัยของปฏิพล พวงเฟื่อง (2551) ที่ศึกษาความคิดเห็นของตำรวจเกี่ยวกับปัญหาการปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ในพื้นที่อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ และศึกษาทัศนคติของผู้ประกอบการต่อปัญหาการปราบปราม การละเมิดลิขสิทธิ์ในพื้นที่อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ในการปราบปราม การละเมิดลิขสิทธิ์ในพื้นที่อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พบปัญหาในการปราบปรามมาก โดยพบปัญหาด้านข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามมากที่สุด รองลงมาเป็นปัญหาในการประชาสัมพันธ์ การต่อต้านการละเมิดลิขสิทธิ์ ปัญหากลุ่มอิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ ปัญหาในการสนับสนุนจากหน่วยงานและผู้บังคับบัญชา ปัญหาทางด้านตัวบุคคลของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และปัญหาการให้ความร่วมมือจากเจ้าของลิขสิทธิ์และประชาชน ตามลำดับ ส่วนความคิดเห็นของผู้ประกอบการเห็นว่า ปัญหาการให้ความร่วมมือของผู้บริโภคเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด นอกจากนั้นเป็นปัญหาความไม่จริงจังของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปราบปราม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. รัฐบาลควรทบทวนกฎหมายที่เกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์ ทั้งเพิ่มบทลงโทษ สิทธิการยอมความ และควรตั้งหน่วยงานเฉพาะในการจัดการกับการละเมิดลิขสิทธิ์สินค้าประเภทซอฟต์แวร์ทั้งทางด้านสืบสวน สอบสวน ปราบปรามผู้กระทำความผิด
2. สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรตั้งหน่วยงานเฉพาะกิจอบรมความรู้ด้านเทคโนโลยีและแนวทางการปฏิบัติงานด้านการปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ และเพิ่มรางวัลนำจับเพื่อสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน
3. ผู้บริโภคควรสร้างเครือข่ายในการเจรจาขอให้เจ้าของลิขสิทธิ์ลดราคาสินค้าลงและให้ความร่วมมือในการณรงค์ให้ประชาชนทั่วไปหันมาใช้สินค้าถูกลิขสิทธิ์

ข้อเสนอแนะครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาการละเมิดลิขสิทธิ์สินค้าประเภทอื่นๆ ที่นอกเหนือจากสินค้าซอฟต์แวร์ เช่น สินค้าแฟชั่น เสื้อผ้า กระเป๋า เป็นต้น
2. การศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาลักษณะการละเมิดลิขสิทธิ์ สินค้าประเภทซอฟต์แวร์ในพื้นที่อื่นๆ เปรียบเทียบกับอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย และจังหวัดท่าขี้เหล็ก ประเทศพม่า เช่น ตลาดท่าเสด็จ จังหวัดหนองคาย, ตลาดคลองถม ถนนวรจักร แขวงและเขตป้อมปราบ กทม., พันธุ์ทิพย์พลาซ่า เป็นต้น เพื่อดูลักษณะการละเมิดสินค้าประเภทซอฟต์แวร์ว่าเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- ปฏิพล พ่วงเฟื่อง. “ปัญหาการปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ของตำรวจในพื้นที่อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่”. การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2551.
- ปิยะ ธนกาญจน์. “พฤติกรรม การซื้อ-เช่า-เพลงสากลลิขสิทธิ์ของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่”. การค้นคว้าแบบอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2537.
- วรเดช จันทรศร. การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2540.
- สุจิต สีสวนสุข. “แนวโน้มทิศทาง : เทคโนโลยีป้องกันการละเมิดทางออกแห่งการป้องกันทรัพย์สินทางปัญญา”. กรุงเทพฯธุรกิจ. 10 เมษายน 2548, หน้า 3.